

utopistische toekomstmuziek. Er wordt een oude geweerfabriek bij Weenen opgeruimd, en op het vrij komende terrein zal een laboratorium voor de hygiëne verrijzen, verbonden met een pathologisch instituut, waarvan hij hoopt, dat het zooveel mogelijk zijn ideaal zal verwezenlijken.

Ik behoef ten slotte wel niet op te merken, dat de in Duitschland nog gewone toestand, waarbij het onderwijs in experimenteele pathologie en pathologische-anatomie aan denzelfden hoogleeraar is opgedragen, door PALTAUF onwenschelijk wordt geacht. En het valt van zelf in het oog, dat er naar aanleiding van des schrijver's beschouwingen meer dan één opmerking te maken zou zijn, ook met het oog op de in Nederland bestaande toestanden. Wij vinden ten onzent een bonte verscheidenheid. Hier doceert dezelfde hoogleeraar experimenteele pathologie en pathologische-anatomie; daar zijn die twee hoofdvakken gescheiden, maar is de patholoog-anatoom ook met de gerechtelijke geneeskunde, de docent der algemeene pathologie ook met het onderwijs der hygiëne belast; elders weder is de vertegenwoordiger der experimenteele pathologie ook docent in de propaedeutische kliniek en geneesmiddelleer. Er zou dus vrij wat te zeggen zijn over gebreken van en wenschelijke verbeteringen in de toestanden van ons medisch hooger onderwijs. Maar het komt mij doelmatiger voor, daarmede te wachten, totdat aktueel geworden vraagstukken daartoe dringen. Inmiddels kan de suggestie, van PALTAUF's betoog uitgaande, waarschijnlijk voor onze toekomstige beoordeeling dier vraagstukken nuttig worden.

Utrecht, 23 Januari.

Dr. w. KOSTER, *Oud-Hoogleeraar.*

INGEZONDEN.

INFECTIEGEVAAR TE DAVOS.

In het jongste nummer verscheen een opstel van Dr. VAN VOORVELD waarin betoogd wordt, dat trots het toenemend aantal koergasten de sterfte der inboorlingen te Davos gering is gebleven, een „resultaat”, waarvoor Schrijver de hygiëne een prijsje geeft.

Aan de juistheid van het feit, dat die sterfte gering is, kan evenmin worden getwijfeld als aan de door Schrijver geproduceerde cijfers, maar of de hygiëne Schrijver's lof wel verdient is een andere quaestie. Immers tuberculose wordt overgebracht door sputa of zij wordt dat niet. Wordt zij dat niet en is de door mij in mijn brochure „Besmetting of erfelijkheid, Groningen 1900” verdedigde meening, dat die besmetting geheel onbewezen is, juist, dan bestaat er voor niemand een motief om Davos te vermijden. Is tuberculose daaren-

tegen besmettelijk en de sputa gevaarlijk dan hebben, n'en déplaîse den Heer VAN VOORVELD, de leeken volkomen gelijk als zij zoolang zij nog niet manifest tuberculeus zijn die plaats schuwen. Hier de hygiëne — bedoeld wordt vooral de bacillenjacht — als Deus ex machina te laten optreden om aan die consequentie te ontkomen schijnt mij ongeoorloofd. Het zou toch altijd onverdedigbaar zijn om zich te Davos afhankelijk te maken van de wijze waarop door de „wetenschap” gedecreteerde maatregelen door bedienden en patiënten worden uitgevoerd en het is bovendien geen geheim, dat de patiënten aldaar wel stopfleschjes bij zich hebben voor de sputa, die zij binnenshuis wel eens gebruiken, maar in den regel als zij buiten zijn hun sputa liever aan Gods vrije natuur toevertrouwen.

Bovendien bedenke men dat de ptysmophobie nog slechts enkele jaren in de mode is en dat als werkelijk die sputa zoo gevaarlijk waren de inboorlingen vóór de invoering van die bacillenjacht in sterke mate het slachtoffer van die sputa zouden zijn geworden wat, zooals de cijfers van Dr. VAN VOORVELD leeren, niet het geval is geweest. Het komt mij daarom voor, dat die statistieke opgaven consequent leiden moeten tot het aannemen van de niet-besmettelijkheid en dat Dr. VAN VOORVELD volkomen gelijk heeft als hij de vrees van sommigen voor de Davoser-bacillen ongemotiveerd noemt.

A. P. FOKKER.

DE CIRCULAIRE VAN DEN NIEUW-MALTHUSIAANSCHEN BOND.

Geachte Redactie!

Naar aanleiding van de circulaire van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond, in November l.l. aan de medici gezonden, heeft de Geneeskundige Kring te Amsterdam in zijn November-vergadering, op voorstel van zijn Raad van Toezicht, met eenparigheid van stemmen de meening uitgesproken, „dat een „medicus, die zijn naam doet plaatsen op de in die circulaire bedoelde „lijst, zich aan onbehoorlijk publiceeren schuldig maakt, te meer omdat hij „zich daardoor bereid verklaart, aan cliënten van collega's door dezen niet „gewenschte hulp te verleenen”.

Hoewel dit besluit uit den aard der zaak alleen voor de leden van onzen Kring bindend is, zoo willen wij gaarne tegemoet komen aan den van verschillende zijden tot ons gericht wensch, den juisten er van te vernemen. Mogen wij U verzoeken, ons, door opneming van deze regelen, daartoe de gelegenheid te schenken?

Bij voorbaat dankend.

Namens het Bestuur van den Geneeskundigen Kring te Amsterdam
Amsterdam, 29 Januari 1901.

H. BURGER, *Eerste Secretaris.*